

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

13–17. novembar 2023.

Sektor za monetarne i devizne operacije
Odeljenje za devizne rezerve
Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Novembar 2023.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 17.11.2023	Promena	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	4.514,02	2,24%	14,38%
Dow Jones Industrial	SAD	34.947,28	1,94%	4,18%
NASDAQ	SAD	14.125,48	2,37%	26,74%
Dax 30	Nemačka	15.919,16	4,49%	11,59%
CAC 40	Francuska	7.233,91	2,68%	10,00%
FTSE 100	Velika Britanija	7.504,25	1,95%	2,15%
NIKKEI 225	Japan	33.585,20	3,12%	20,25%
Shanghai Composite	Kina	3.054,37	0,51%	-1,96%

Izvor: Bloomberg.

1.3 Kretanja na deviznom tržištu

EUR				USD			
Kurs	Promena			Kurs	Promena		
	1w	YoY	1w		YoY		
EUR/USD	1,0890	1,98%	5,22%	USD/EUR	0,9182	-1,94%	-4,97%
EUR/GBP	0,8757	0,18%	0,15%	USD/GBP	0,8041	-1,76%	-4,82%
EUR/CHF	0,9654	0,18%	-2,11%	USD/CHF	0,8864	-1,77%	-6,97%
EUR/JPY	163,03	0,72%	12,28%	USD/JPY	149,70	-1,23%	6,70%
EUR/CAD	1,4947	1,35%	8,34%	USD/CAD	1,3725	-0,62%	2,96%

Izvor: Bloomberg.

1.2 Nivo i promena prinosa državnih obveznica

	Nivo prinosa	Promena u b.p.		
		1w	YoY	
Nemačka	2y	2,96%	-10,0	83,4
	10y	2,59%	-13,0	56,6
Francuska	2y	3,30%	-8,0	121,7
	10y	3,15%	-14,7	66,1
Španija	2y	3,40%	-11,9	106,3
	10y	3,59%	-17,3	56,2
Italija	2y	3,58%	-19,3	92,1
	10y	4,35%	-21,8	42,8
UK	2y	4,55%	-12,5	143,0
	10y	4,10%	-23,2	90,2
SAD	2y	4,89%	-17,6	43,5
	10y	4,44%	-21,7	67,0
Kanada	2y	4,47%	-11,4	54,1
	10y	3,68%	-17,2	57,1
Japan	2y	0,04%	-6,5	8,6
	10y	0,75%	-9,3	51,1

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EUR			USD			GBP			CHF		
	Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	3,90%	-0,2	250,0	5,32%	0,0	152,0	5,19%	0,1	226,2	1,70%	-0,2	124,9
1M	3,82%	-1,5	239,4	5,33%	1,0	142,2	5,20%	0,0	219,5	1,70%	0,0	125,1
3M	3,98%	-0,8	218,2	5,37%	-1,1	108,2	5,23%	-1,1	179,7	1,71%	0,0	152,2
6M	4,06%	-1,0	177,0	5,36%	-5,1	79,0	5,25%	-2,6	140,5	1,66%	1,2	175,2
12M	3,99%	-4,9	115,7	5,20%	-11,6	42,7	5,14%	-6,7	89,5	1,34%	2,4	174,0

* EUR: €STR za O/N, EURIBOR za ostale ročnosti; USD: SOFR za O/N, CME Term SOFR Rates za ostale ročnosti;

GBP: SONIA za O/N, ICE Term SONIA Reference Rates za ostale ročnosti; CHF: SARON za O/N, SARON Compound Rates za ostale ročnosti.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za T4 (u %)
Evropska centralna banka	4,00*	0,25	14. 9. 2023.	14. 12. 2023.	4,00
Federalne rezerve SAD	5,25–5,50	0,25	26. 7. 2023.	13. 12. 2023.	5,25–5,50
Banka Engleske	5,25	0,25	3. 8. 2023.	14. 12. 2023.	5,25
Banka Kanade	5,00	0,25	12. 7. 2023.	6. 12. 2023.	5,00
Narodna banka Švajcarske	1,75	0,25	22. 6. 2023.	14. 12. 2023.	1,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 4,50%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je ojačao za 1,98% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD se kretao u rasponu od 1,0665 do 1,0896 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,0696 do 1,0890 (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

U ponedjeljak se kurs EUR/USD uglavnom kretao oko nivoa na kom je završio prethodnu nedelju (1,0680 američkih dolara za evro). Tokom dana objavljeni su podaci o istraživanju koje je sproveo Blumberg, po kome ekonomisti očekuju rast BDP-a u zoni evra za 0,5% za ovu godinu, odnosno 0,7% i 1,6% za naredne dve godine, dok očekuju inflaciju u zoni evra od 5,6% u ovoj godini, odnosno 2,7% i 2,1% za naredne dve godine.

Dolar je znatnije oslabio u utorak nakon što su objavljeni podaci pokazali da inflacija u SAD usporava, što je pojačalo očekivanja da će FED završiti s povećanjem kamatnih stopa. Potrošačke cene u SAD u oktobru su na mesečnom nivou ostale nepromenjene, dok se očekivao blagi rast (0,1%), a nakon rasta od 0,4% u septembru. Godišnja stopa rasta potrošačkih cena iznosila je 3,2% i bila je ispod očekivanja (3,3%), a nakon rasta od 3,7% prethodnog meseca. Pored toga, tokom dana je objavljen ZEW indeks ekonomskih očekivanja za Nemačku za novembar koji je povećan sa -1,1 na 9,8, dok je ZEW indeks procene trenutne situacije povećan neznatno (sa -79,9 na -79,8). Objavljena je i druga procena stope rasta BDP-a za zonu evra za treće tromesečje, koja je u odnosu na prethodno tromesečje smanjena za 0,1%, dok je godišnja stopa rasta BDP-a iznosila 0,1%. Oba podatka su bila u skladu sa očekivanjima i prvom procenom. Kurs EUR/USD je zabeležio najveći dnevni rast (1,66%) u prethodnoj godini dana.

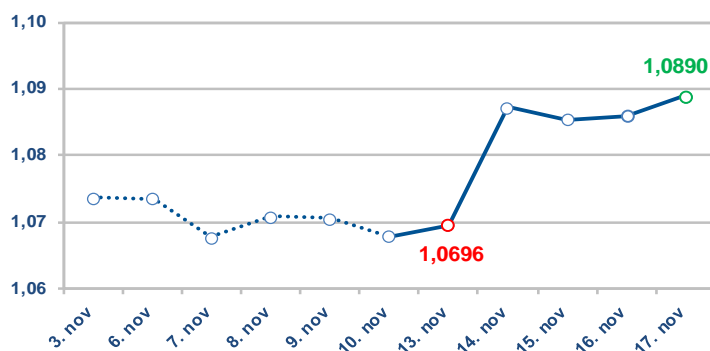
U izveštajnom periodu evro ojačao prema dolaru za 1,98%

Do kraja nedelje kurs EUR/USD se kretao oko nivoa od 1,0850 američkih dolara za evro, bez većih dnevnih oscilacija.

U sredu je objavljen podatak o industrijskoj proizvodnji u zoni evra za septembar, koja je na mesečnom nivou zabeležila pad od 1,1%, nakon rasta od 0,6% u avgustu, dok je na godišnjem nivou zabeležila pad od 6,9%, nakon pada od 5,1% prethodnog meseca. Objavljen je i podatak o maloprodaji u SAD, koja je u oktobru smanjena za 0,1% u odnosu na prethodni mesec, nakon rasta od 0,9% u septembru. Proizvođačke cene u SAD u oktobru su smanjene za 0,5% u odnosu na prethodni mesec (očekivano 0,1%), nakon rasta od 0,4% u septembru, dok su na godišnjem nivou proizvođačke cene povećane za 1,3% (očekivano 1,9%), nakon rasta od 2,2% u septembru. Pokazatelj proizvodne aktivnosti koju pokriva FED iz Njujorka u novembru je povećan sa -4,6 na 9,1.

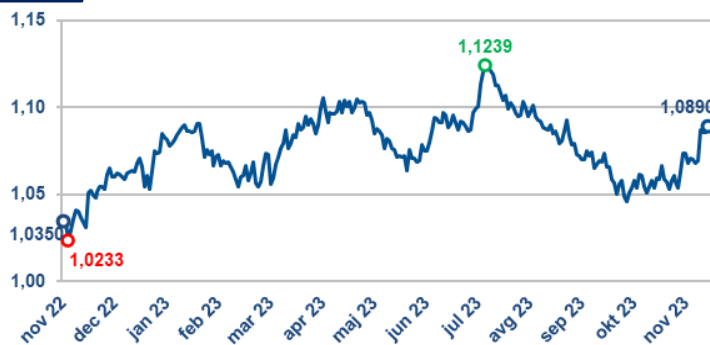
U četvrtak je objavljen podatak o broju novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD, koji je (tokom nedelje koja se završila 11. novembra) povećan na 231 hiljadu, što predstavlja najviši nivo u prethodna tri meseca, sa 218 hiljada u prethodnoj nedelji. Pored toga, objavljen je i podatak o industrijskoj proizvodnji u SAD u oktobru, koja je na mesečnom nivou smanjena za 0,6%, dok je proizvodnja prerađivačkog sektora smanjena za 0,7%. Pokazatelj uslova poslovanja u oblasti koju pokriva FED iz Filadelfije u novembru povećana je sa -9,0 na -5,9.

1.6 Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

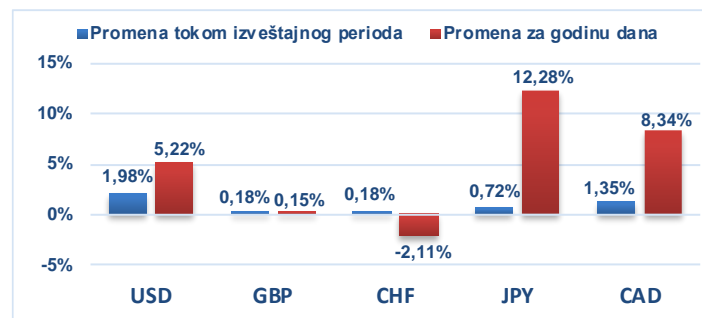
Izvor: Bloomberg.

1.7 Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

Izvor: Bloomberg.

1.8 Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

Izvor: Bloomberg.

U petak je više zvaničnika ECB-a upozorilo na prerano smanjenje kamatnih stopa, naglašavajući i dalje visoku inflaciju i relativno blag uticaj povećanja kamatnih stopa na privredni rast. S druge strane, zvaničnici FED-a (Dejli i Kolins) izjavili su da smatraju da kamatne stope nisu na dovoljno restriktivnom nivou da bi se inflacija vratila na ciljani nivo u planiranom vremenskom okviru, kao i da se još uvek nije osetio potpun efekat visokih kamatnih stopa, zbog čega treba pažljivo pratiti ekonomske podatke i u skladu s njima blagovremeno donositi odluke.

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 1,0890 američkih dolara za evro, što predstavlja najvišu zabeleženu vrednost na zatvaranju tokom izveštajnog perioda.

Državne obveznice SAD

Tokom izveštajnog perioda prinosi državnih obveznica SAD opali su duž cele krive, najviše na dužim ročnostima. Prinos dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 18 b.p., na 4,89%, dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 22 b.p., na 4,44%.

Na pad prinosa u toku nedelje najviše su uticali podaci o potrošačkim cenama u SAD, koji su objavljeni u utorak, gde je zabeleženo veće smanjenje stope inflacije od očekivanog, što povećava verovatnoću da je FED završio s ciklusom podizanja kamatnih stopa. Potvrda usporavanja inflacije u SAD stigla je u sredu, kada su objavljeni podaci o stopi rasta proizvođačkih cena, koji su takođe bili niži od očekivanih. Ipak, nakon objave podataka iz sektora maloprodaje, koji su bili bolji od očekivanja, prinosi su porasli. U četvrtak je pad prinosa nastavljen, nakon objave podataka koji su ukazali na smanjenje industrijske proizvodnje i hlađenje tržišta rada.

Potrošačke cene (CPI – Consumer Price Index) u SAD u oktobru su ostale nepromenjene u odnosu na septembar, iako se očekivao blagi rast (0,1%), nakon rasta od 0,4% u prethodnom mesecu. Godišnja stopa rasta potrošačkih cena iznosila je 3,2%, takođe ispod očekivanja (3,3%), a nakon rasta od 3,7% na kraju septembra. Bazna inflacija, koja isključuje volatilne kategorije hrane i energenata, u oktobru je iznosila 0,2% u odnosu na prethodni mesec, a očekivalo se da rast od 0,3% iz septembra bude ponovljen. U odnosu na isti mesec prethodne godine, bazna inflacija je iznosila 4,0%, dok se očekivalo da iznosi 4,1%, kao i na kraju septembra. Mera inflacije kojoj FED pridaje poseban značaj, koju čini bazna inflacija usluga kada se oduzmu troškovi stanovanja (superbazna inflacija), porasla je najsporijim tempom od jula (0,2%).

Međugodišnja inflacija u oktobru smanjena sa 3,7% na 3,2%, na mesečnom nivou bez promene cena

Proizvođačke cene u SAD u oktobru smanjene su za 0,5% u odnosu na prethodni mesec, dok se očekivao rast od 0,1%, nakon rasta od 0,4% prethodnog meseca. U odnosu na isti mesec prethodne godine, proizvođačke cene su povećane za 1,3%, takođe ispod očekivanja (1,9%), a nakon rasta od 2,2% na kraju septembra.

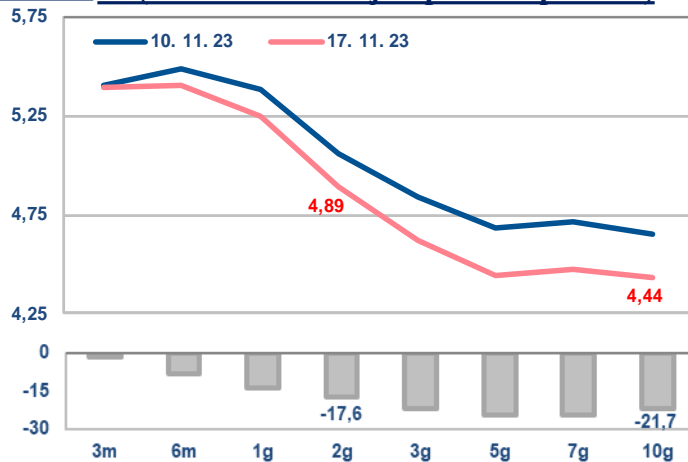
Maloprodaja u SAD smanjena je za 0,1% u oktobru u odnosu na prethodni mesec, manje od očekivanja (-0,3%), a nakon rasta u avgustu (0,9%, revidirano sa 0,7%). Maloprodaja bez volatilnih kategorija: automobila, benzina, građevinskog materijala i prehrambenih usluga (tzv. kontrolna grupa), koja najpribližnije odslikava komponentu potrošnje stanovništva u BDP-u povećana je za 0,2%, u skladu sa očekivanjima, a nakon rasta od 0,7% u prethodnom mesecu (revidirano sa 0,6%).

Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD tokom nedelje koja se završila 11. novembra povećan je na 231 hiljadu, što predstavlja najviši nivo u prethodna tri meseca, sa 218 hiljada u prethodnoj nedelji, dok je očekivano da iznosi 220 hiljada. Broj onih koji se kontinuirano prijavljuju za pomoć za nezaposlene u nedelji pre (do 4. novembra) povećan je sa 1,1833 mln na 1,865 mln i našao se na najvišem nivou od sredine aprila.

Industrijska proizvodnja u SAD u oktobru je smanjena za 0,6% u odnosu na prethodni mesec, dok se očekivao pad od 0,4%, nakon rasta od 0,1% u septembru. Proizvodnja prerađivačkog sektora, koja čini oko tri četvrtine ukupne industrijske proizvodnje, smanjena je za 0,7%, dok se očekivao pad od 0,4%, nakon rasta od 0,2% u prethodnom mesecu.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

promena (u baznim poenima)

1.10

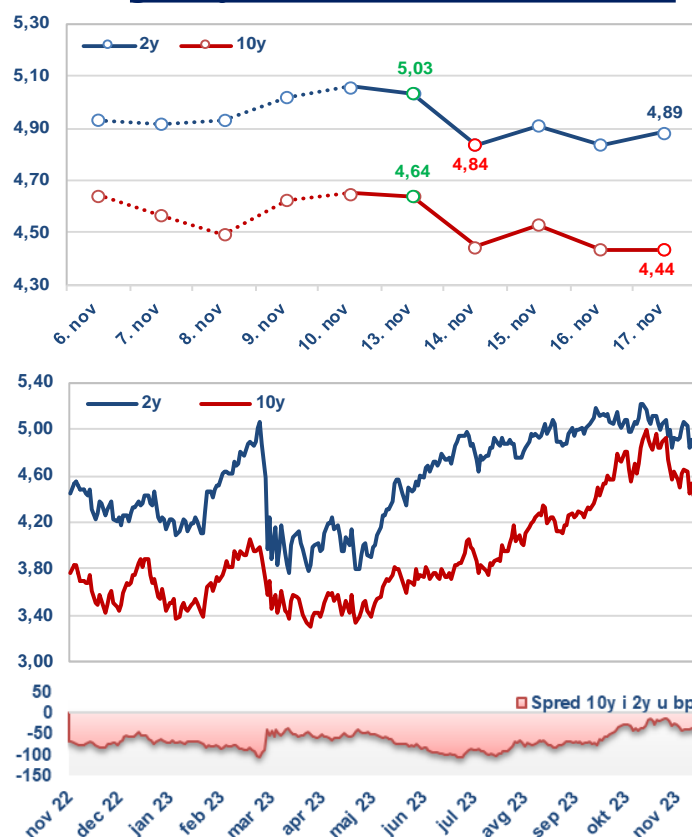
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa rasta potrošačkih cena G/G	Okt.	3,3%	3,2%	3,7%
Maloprodaja M/M	Okt.	-0,3%	-0,1%	0,9%
Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti, u hiljadama	11. nov.	220	231	218

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda, prinosi nemačkih državnih obveznica smanjeni su duž cele krive, posebno kod instrumenata dužih ročnosti. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice smanjen je za 10 b.p., na 2,96%, dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za 13 b.p., na 2,59%.

Na pad prinosa u Nemačkoj najvećim delom su uticali objavljeni podaci iz SAD, koji su ukazali na usporavanje inflacije i dalje slabljenje inflatornih pritisaka. Na pad prinosa uticali su i podaci o industrijskoj proizvodnji u zoni evra, koji su potvrdili prognoze usporavanja privrednog rasta, kao i očekivanja tržišnih učesnika da će ECB naredne godine ranije početi sa smanjenjem kamatnih stopa.

Industrijska proizvodnja u zoni evra u septembru smanjena je za 1,1% u odnosu na prethodni mesec, dok se očekivalo nešto manje smanjenje (-1,0%), a nakon rasta u avgustu (0,6%). U odnosu na isti mesec prošle godine proizvodnja je manja za 6,9%, dok se očekivao manji pad (-6,3%), nakon pada od 5,1% u avgustu. Industrijska proizvodnja je na godišnjem nivou opala sedmi mesec zaredom i zabeležila najveći pad od juna 2020. godine.

ZEW indeks ekonomskih očekivanja za Nemačku u novembru je povećan za 10,9 poena, sa -1,1 na 9,8 (očekivano 5,0), dok je ZEW indeks procene trenutne ekonomske situacije za Nemačku povećan za 0,1 poen, sa -79,9 na -79,8 (očekivano -77,0). Predsednik ZEW instituta Vambah je izjavio da su ekonomska očekivanja za Nemačku ponovo porasla, dok je ocena trenutnog stanja gotovo nepromenjena, ukazujući na to da je ekonomska aktivnost dostigla najniži nivo i da je mogući oporavak u narednom periodu. **ZEW indeks ekonomskih očekivanja za zonu evra** u novembru je povećan za 11,5 poena sa 2,3 na 13,8, dok je ZEW indeks procene trenutne ekonomske situacije za zonu evra zabeležio pad od 9,4 poena, sa -52,4 na -61,8.

Pad prinosa na nemačke državne obveznice tokom nedelje na delu krive od dve godine pa nadalje od 10 do 13 b.p.

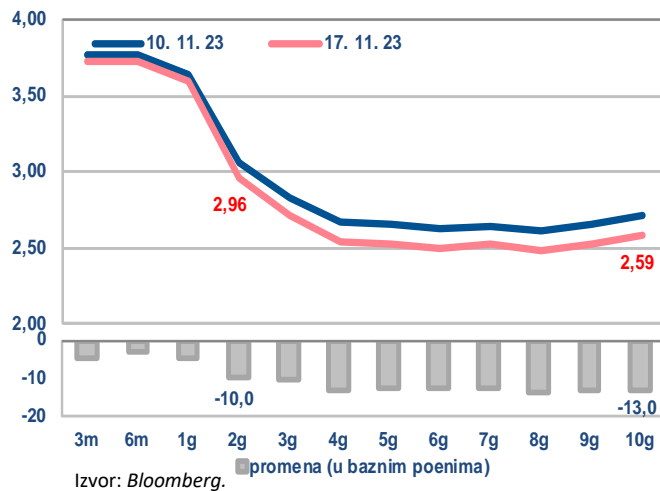
Prema istraživanju koje je sproveo Blumberg u novembru, ekonomisti očekuju rast BDP-a u zoni evra od 0,5% u ovoj godini, odnosno 0,7% i 1,6% za naredne dve godine, respektivno. U odnosu na prethodne procene, očekivanja za 2025. godinu nešto su viša (prethodno 1,5%), dok su za ovu i narednu godinu ostala nepromenjena. Procena rasta BDP-a u četvrtom tromesečju 2023. godine nepromenjena su i iznose 0,0%, dok se za prvo tromesečje 2024. godine očekuje rast od 0,1% (smanjeno sa 0,2%). Očekuje se da stopa na depozitne olakšice ECB-a bude zadržana na trenutnih 4,00% do drugog tromesečja 2024. godine, kada se očekuje smanjenje stope na 3,75%.

Prema drugoj proceni za treće tromesečje, stopa rasta BDP-a u odnosu na prethodno tromesečje smanjena je za 0,1%, u skladu sa očekivanjima i prvom procenom. Godišnja stopa rasta BDP-a za treće tromesečje u zoni evra iznosila je 0,1%, takođe u skladu sa očekivanjima i prvom procenom.

Više zvaničnika ECB-a upozorilo je na prerano smanjenje kamatnih stopa, naglašavajući i dalje visoku inflaciju i relativno blag uticaj povećanja kamatnih stopa na privredni rast. Predsednik Bundesbanke Nagel je rekao da se zalaže za izvesnost u povratku ka trajnoj stabilnosti cena, zbog čega smatra da ne treba prerano krenuti sa ublažavanjem monetarne politike.

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.13

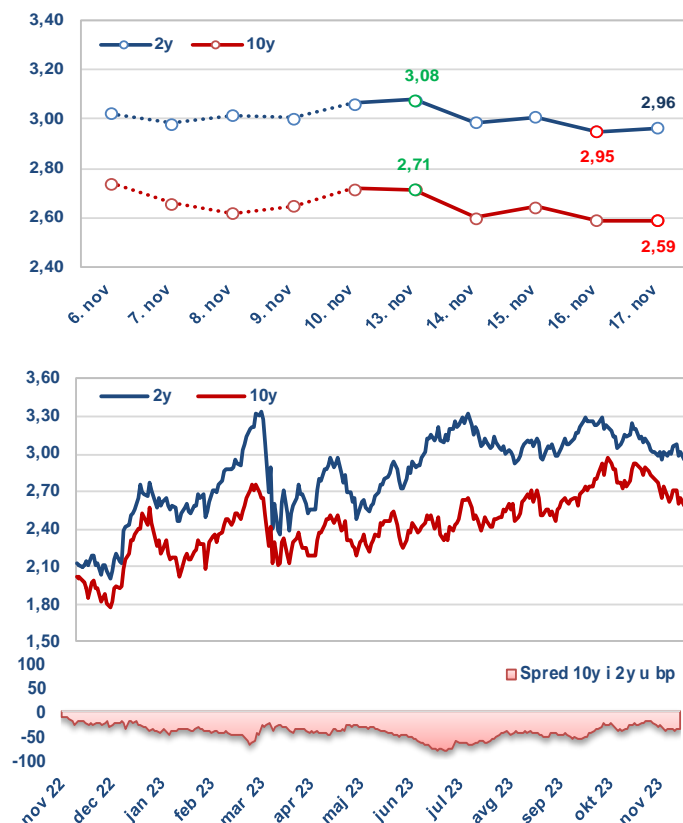
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Industrijska proizvodnja u zoni evra G/G	Sept.	-6,3%	-6,9%	-5,1%
ZEW indeks ekonomskih očekivanja za Nemačku	Nov.	5,0	9,8	-1,1
Stopa rasta BDP-a u zoni evra T/T, druga procena	3T	-0,1%	-0,1%	-0,1%

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1

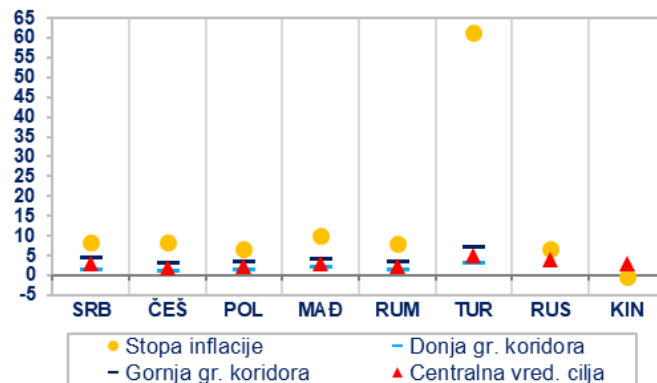
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (T4, %)*
Srbija (NBS)	6,50	0,25	13. 7. 2023.	7. 12. 2023.	6,50
Češka (CNB)	7,00	1,25	22. 6. 2022.	21. 12. 2023.	6,75
Poljska (NBP)	5,75	-0,25	4. 10. 2023.	6. 12. 2023.	5,50
Mađarska (MNB)	11,5**	-0,75	21. 11. 2023.	19. 12. 2023.	11,00
Rumunija (NBR)	7,00	0,25	10. 1. 2023.	12. 1. 2024.	7,00
Turska (CBRT)	35,00	5,00	26. 10. 2023.	23. 11. 2023.	37,50
Rusija (CBR)	15,00	2,00	27. 10. 2023.	15. 12. 2023.	-
Kina (PBoC)	1,80	-0,10	15. 8. 2023.	-	-

Izvor: Bloomberg / *T4 2023. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa. **Promena će biti obuhvaćena u narednom izveštajnom periodu.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg/sajtovi centralnih banaka (poslednji podatak)

Dešavanja na lokalnim tržištima

Centralna banka Kine zadržala je *1Y medium-term lending facility (1Y MLF)* stopu na nepromenjenom nivou od 2,50%. Međutim, putem *MLF* operacije obezbeđena je likvidnost od 1,45 biliona juana (oko 200 mlrd američkih dolara), što je 600 mlrd juana iznad iznosa koji dospeva u novembru i predstavlja najviši nivo neto obezbeđene likvidnosti putem ovog instrumenta od decembra 2016. godine.

Preliminarni podaci o stopama rasta BDP-a u regionu srednje i istočne Evrope (CEE) pokazali su slabije ekonomske performanse regiona u trećem tromesečju 2023. godine:

- Stopa rasta BDP-a u Poljskoj je u trećem tromesečju iznosila 0,4% YoY, što je iznad negativnog nivoa zabeleženog u drugom tromesečju (-0,6% YoY) i u skladu sa očekivanjem analitičara;
- Stopa rasta BDP-a Rumunije je u trećem tromesečju iznosila 0,2% YoY, što je ispod nivoa iz drugog tromesečja od 1,0% YoY, kao i znatnije ispod očekivanja analitičara od 2,3% YoY;
- Stopa rasta BDP-a u Mađarskoj je u trećem tromesečju iznosila -0,4% YoY, što je iznad podatka za drugo tromesečje od -2,4% YoY i iznad očekivanja analitičara (-0,5% YoY).

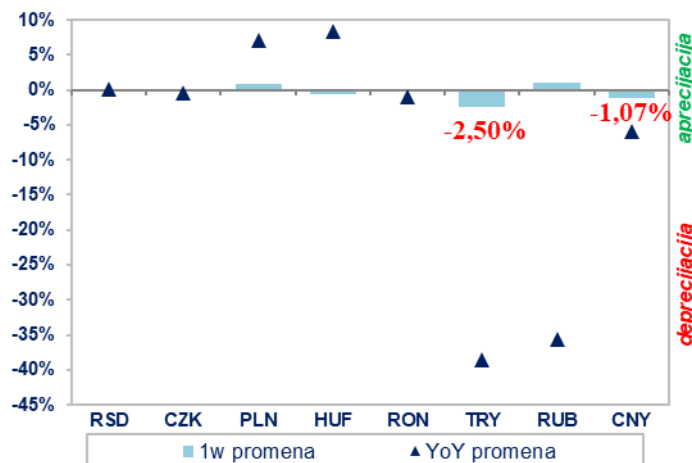
Tokom izveštajnog perioda objavljeni su i drugi makroekonomski pokazatelji za posmatrane zemlje u razvoju:

- Stopa inflacije u Rumuniji u oktobru iznosila je 8,1% YoY (0,6% MoM) i nalazi se ispod podatka iz septembra od 8,8% YoY (0,8% MoM) i blago ispod očekivanja (8,2% YoY);
- Prema konačnim podacima, stopa inflacije u Poljskoj za oktobar iznosi 6,6% YoY (0,3% MoM), što je blago iznad preliminarne procene od 6,5% YoY (0,2% MoM);
- Stopa rasta BDP-a u Rusiji je u trećem tromesečju 2023. godine, prema preliminarnoj proceni, zabeležila nivo od 5,5% YoY, što je viši rezultat u odnosu na nivo rasta iz drugog tromesečja od 4,9% YoY i iznad očekivanja analitičara od 5,1% YoY.

Poljska je emitovala evroobveznice u jenima (*Samurai bonds*), što predstavlja povratak Poljske na japansko tržište duga posle deset godina. Emisija je realizovana u tri tranše – emitovane evroobveznice ročnosti tri, deset i 20 godina, uz stope prinosa od 0,93%, 1,74% i 2,40%, respektivno, u ukupnom iznosu od 85,4 mlrd jena (oko 560 mln američkih dolara).

2.3

Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS)

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (s dospećem 2032. godine)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija (2032)	6,410	-11,0	-118,0
Češka (2032)	4,472	-16,9	-53,8
Poljska (2032)	5,561	-12,7	-172,2
Mađarska (2032)	7,133	-25,5	-174,2
Rumunija (2032)	6,870	17,3	-110,6
Turska (2032)	26,290	0,0	1397,0
Kina (2032)	2,678	-0,8	-19,0

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Refinitiv) i Srbiju (podaci CRHoV sa sekundarnog tržišta).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je porasla za 2,29% i kretala se u rasponu od 1.945,80 do 1.983,42 dolara po unci (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

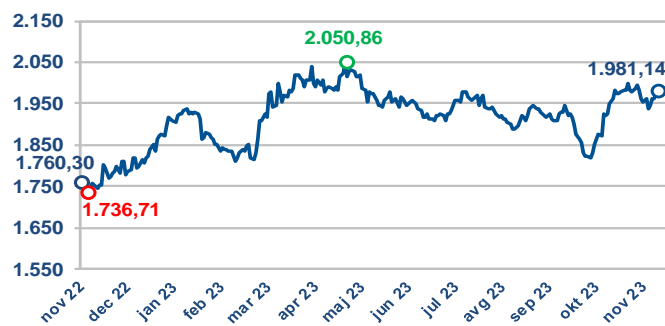
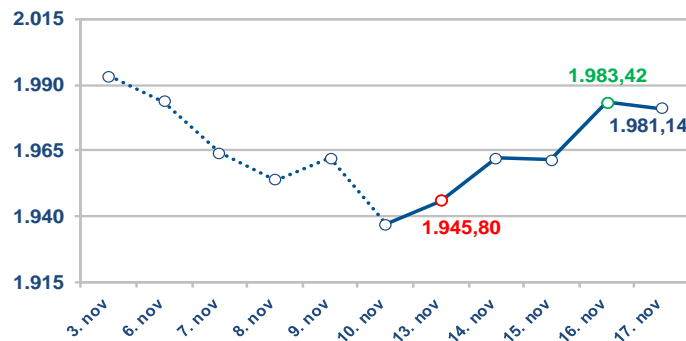
Na rast cene zlata uticali su: podaci o mogućem usporavanju ekonomije SAD i očekivanja tržišta da je FED završio s pooštavanjem monetarne politike u ovom ciklusu, uz procene mogućeg smanjenja nivoa kamatnih stopa u martu 2024; pad vrednosti dolara, pad prinosa na obveznice SAD, kao i vest da je uvoz zlata u Indiji povećan u oktobru preko 60% u odnosu na 2022, jer je pad cena uoči proslave hinduističkih festivala podstakao zlatare da pojačaju kupovinu zlata (Indija je u oktobru uvezla 123 tone zlata, u poređenju sa 77 tona prethodne godine. U novembru bi uvoz zlata mogao biti oko 80 tona, takođe iznad prošlogodišnjih 67 tona, usled rasta tražnje pred predstojeću sezonu venčanja).

Cena zlata zabeležila rast od 2,29% i na kraju izveštajnog perioda iznosila 1.981,14 dolara po unci

Na ograničenje daljeg rasta cene zlata uticali su: podaci o rastu inflatornih očekivanja u SAD koji podstiču FED da dodatno razmotri mogućnost pooštavanja monetarne politike, kao i izjava potpredsednika FED-a Džefersona o mogućem preduzimanju snažnijih monetarnih mera da se inflatorna očekivanja zadrže usidrenim u uslovima kada nije dovoljno jasno koliko dugo može trajati visoka inflacija.

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda zabeležen je pad cene nafte tipa brent od 4,34%, koja se kretala u rasponu od 78,48 do 85,18 dolara po barelu (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

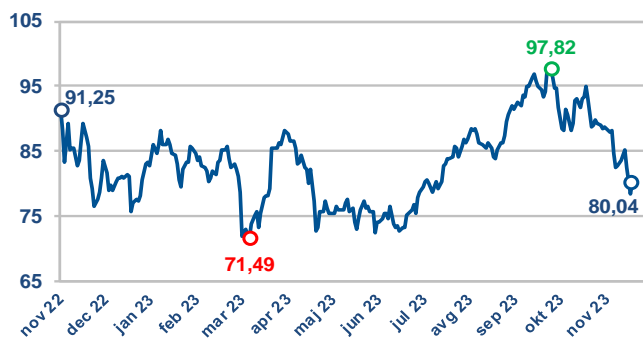
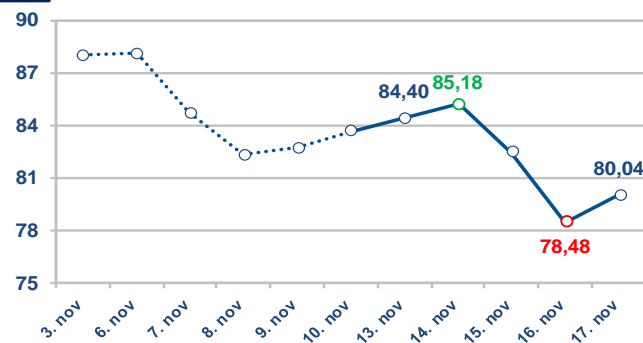
Na pad cene nafte uticali su: zabrinutost zbog podataka o padu tražnje za energentima u Kini tokom oktobra; očekivanja Međunarodne agencije za energetiku (IEA) da će tražnja za naftom usporiti; rast proizvodnje i ponude nafte iz SAD i Brazila; ugovaranje većih isporuka nafte iz Venecuele ka inostranstvu od strane državne naftne kompanije PDVSA; najave udvostručenja isporuke prirodnog gasa iz Izraela ka Egiptu u odnosu na nivo pre sukoba u pojasu Gaze nakon što je Chevron ponovo pokrenuo proizvodnju; izveštaj Agencije za informacije o energetici (EIA) o povećanju nivoa zaliha nafte u SAD, kao i pad vrednosti dolara.

Cena nafte smanjena za 4,34% i na kraju posmatranog perioda iznosila 80,04 dolara po barelu

Faktori koji su uticali na ublažavanje pada cene nafte su: vest da SAD planiraju kupovinu 1,2 mln barela nafte za popunu rezervi; najave SAD o mogućoj primeni naftnih sankcija Iranu zbog mešanja u ratni sukob u Gazi; prognoza OPEC-a o rastu globalne potražnje za naftom u 2024, kao i nastavak dobrovoljnog smanjenja proizvodnje nafte od strane Saudijske Arabije i Rusije do kraja 2023. godine.

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.